

LECTORI SALUTEM!

HODOSSY-TAKÁCS ELŐD

A második világháború óta eltelt évtizedek egyik legnagyobb magyar protestáns teológiai vállalkozása az új bibliafordítás megalkotása volt. Erre visszatekintve évtizedekig tartó munkáról beszélünk, egyházi döntésekkel, nemzetközi segítséggel, próbafüzetekkel, éles kirohanásokkal és vitákkal; melyek végére az 1975-ben megjelent fordítás csak részben tett pontot. Nem kell ezen csodálkozni: ezt a történetet évszázadokon keresztül a Károli-féle bibliafordítás revíziói határozták meg. Teljesen felesleges a „Károli Biblia” erényeit ezen a helyen külön hangsúlyozni, az 1908-as, ún. Revideált Károli máig forgalomban van, református népünk szereti, használja. Az új fordítás szövegének gondozói mindig hangsúlyozták: ez a bibliafordítás nem akarja kiszorítani a Károlit, és felülírni sem akarja azt, egy mai nyelvű, könnyen érthető kiadásra a régi szöveg mellett van szükség. Másfél évtizeddel később, 1990-ben már ennek a fordításnak újabb változatát vehették kézbe az olvasók; ez meghatározó, széles körben elterjedt kiadvány lett. Fontos elvi kérdés az, hogy egy bibliafordítás mikor érett meg az átdolgozásra? Szükséges a korrekciók folyamatos végzése, vagy elég néhány évtizedenként hozzájárulni a szöveghez, amikor a nyelv változásai és a teológiai ismeretek alakulása ezt

megköveteli? Minden alkalommal új fordításra van szükség, vagy inkább a meglévő szövegen kell módosításokat végrehajtani? Ha ez utóbbi mellett döntenek a fordítók, mi a garanciája annak, hogy a korábbi szövegváltozat létrehozásakor alkalmazott elveket követik ezúttal is? Nehéz kérdések, és a legfontosabbat nem említettük még: hogyan szolgálja a bibliaolvasók igényeit egy új fordítás?

Az új fordítás ismételt revíziója 2014-ben jelent meg. Egyházunk Zsinata 2014 áprilisában határozatot fogadott el (ZS-345/2014.04.24.), ami nemcsak háladással tekintett a „Biblia szövegének gondozásában közreműködő szakemberek áldozatos munkájára”, hanem azt is rögzítette, hogy „istentiszteleti, liturgiai használatra és az egyéni csendesség pillanataira az 1908-ban megjelent revideált Károli fordítás mellett, 2015. január 1-jétől a 2014-ben megjelent revideált új fordítású Szentírást fogadja el.”

Ezzel pont került egy folyamat végére? Ezt nyilvánvalóan nem állíthatjuk. A bibliafordítás folyamata nem ér véget, de a Studia jelen számában az elfogadott bibliafordítás egy fontos következményével találkozunk. A RÚF 2014 (a revideált új fordítás mára elterjedt rövidítése) megjelenése nyomán felerősödött egy új, teljes kommentársorozat elkészítésének igénye, a Zsinat 2014 november-

reben tűzte napirendjére ezt a kérdést. A megszületett határozat így rendelkezik (ZS-379/2014.11.13.): „A Zsinat a betervezett szakmai tervezetet elfogadja és megbízza a Kálvin János Kiadó vezetőségét, hogy a Magyarországi Református Egyház Doktorok Kollégiuma illetékes szekcióinak bevonásával kezdje meg az új kommentársorozat előkészítésének munkálatait.”

A hivatkozott szakmai beszámoló az új sorozattal kapcsolatban a tömörséget, a közérthetőséget és a naprakészséget jelölte meg prioritásként. A munkának szerves része, hogy az egyes iratok, iratcsoportok magyarázatának legfontosabb elvi kérdéseit a felkért szerzők közösen is áttekintsék. Ennek érdekében találkoztak egyetemünkön egy rövid konferenciára a Doktorok Kollégiuma Ószövetségi Szekciójának tagjai, akik meghívott lelkipásztorokkal együtt a Deuteronomista Történeti Mű értelmezésével kapcsolatos legfonto-

sabb problémákat tekintették át. Jelen számunkban két vonatkozó tanulmányt közlünk, Karasszon István, illetve Hodossy-Takács Előd tollából; valamint a recenziók közt ismertetett kötetek jelentős része is ehhez a témához kapcsolódik.

Ezen kívül három tanulmány igyekszik rávilágítani arra, hogy Debrecenben valóban sokszínűség uralkodik a kutatásban és az oktatásban egyaránt. Fialat doktoranduszunk egy kiemelkedő teológus-egyéniesség eszkhatológiáját járja körül, Karl W. Schwarz pedig a Bécsben tanult debreceni diákok egy csoportjára emlékezik. Végül külön köszönettel fogadjuk Gaál Botond tanulmányát, aki az egyetemtörténet egy sajátos területére kalauzol bennünket.

A Studia legújabb számát áldáskívánással nyújtja át minden Olvasónak a szerkesztő,

Hodossy-Takács Előd